

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobkyně: **TP Insolvency, v.o.s.**
IČO 03296636
sídlem Černokostelecká 281/7, 100 00 Praha 10

proti

žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 27. 3. 2023, č. j. MSP-7/2023-ODKA-ROZ/3,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Podanou žalobou se žalobkyně domáhá přezkoumání rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 27. 3. 2023, č. j. MSP-7/2023-ODKA-ROZ/3, kterým ministr zamítl žalobkynin rozklad proti rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti (správní orgán prvního stupně) ze dne 23. 11.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

2022, č. j. MSP-2/2020-OINS-SRIS/8, kterým správní orgán prvního stupně uznal žalobkyni vinnou ze spáchání přestupku podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích,

ve znění účinném od 1. 6. 2019, a uložil jí napomenutí (výrok I.) a povinnost uhradit náklady správního řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (výrok II.). Zároveň správní orgán prvního stupně zastavil řízení v části týkající se uplatněného nároku na náhradu škody společností UNICREO s.r.o. v likvidaci, se sídlem Polívkova 540/4, 158 00 Praha 5, IČO: 251 17 548 (výrok III.), a odkázal tuto společnost s jejím nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních (výrok IV.).

2. Vytýkaný přestupek spočívá v tom, že žalobkyně coby insolvenční správce v řízení pod sp. zn. KSBR 33 INS 970/2019, vedeném s dlužníky manžely Lubomírem Mičánkem a Kateřinou Mičánkovou u Krajského soudu v Brně, dne 6. 5. 2019 ze své vůle přezkoumala dílčí pohledávky č. 1, 2 a 3 věřitele č. 1 – NOCARIM s.r.o. v likvidaci (dříve MIRACON s.r.o.), se sídlem Polívkova 540/4, 158 00 Praha, IČO: 276 01 277 – jako nevykonatelné, přestože je tento věřitel přihlásil přihláškou ze dne 26. 3. 2019, č. j. KSBR 33 INS 970/2019-P1-1, jako vykonatelné. Tím žalobkyně porušila závažným způsobem povinnost předložit v pochybnostech, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, tuto otázku insolvenčnímu soudu, stanovenou v § 36 odst. 1 ve spojení s § 410 odst. 1 a odst. 2 a ve spojení s § 191 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění účinném do 31. 5. 2019.

II. Řízení předcházející podané žalobě a napadené rozhodnutí

3. Z vlastní úřední činnosti zjistil správní orgán prvního stupně, že žalobkyně coby insolvenční správce v popsáném insolvenčním řízení ze své vůle přezkoumala dílčí pohledávky č. 1, 2 a 3 věřitele č. 1 – NOCARIM s.r.o. v likvidaci – v celkové výši 21 597,93 Kč, přestože je věřitel přihlásil přihláškou jako vykonatelné. Proto správní orgán prvního stupně zahájil z moci úřední přestupkové řízení, které vyústilo ve vydání výše popsáného prvostupňového rozhodnutí.
4. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně rozklad, který ministr napadeným rozhodnutím zamítl. V odůvodnění vyšel ministr z toho, že žalobkyně svým postupem v insolvenčním řízení porušila § 191 odst. 2 insolvenčního zákona, podle něhož při přezkumném jednání se pokládá za vykonatelnou každá přihlášená pohledávka, ohledně které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku. Při přezkumném jednání nelze považovat vykonatelnou pohledávku za nevykonatelnou z důvodů, pro které byla popřena. V pochybnostech rozhodne o tom, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, do skončení přezkumného jednání insolvenční soud; učiní tak usnesením, které se nedoručuje a proti němuž není přípustný opravný prostředek. Podle § 410 odst. 1 insolvenčního zákona se toto ustanovení aplikuje i v oddlužení.
5. Ze znění § 191 odst. 2 insolvenčního zákona vyplývá fikce vykonatelnosti každé přihlášené pohledávky, o které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku, a s tím související povinnost insolvenčního správce předložit insolvenčnímu soudu pohledávku, o jejíž vykonatelnosti existuje objektivní pochybnost. Uvedenou povinnost nemůže insolvenční správce opomenout svým vlastním posouzením, tím suplovat rozhodnutí soudu o vykonatelnosti. Tento názor podporuje odborná literatura, judikatura i důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým se s účinností od 1. 1. 2014 novelizoval mj. § 191

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

insolvenčního zákona. Toto ustanovení posiluje právní jistotu věřitelů v insolvenčním řízení, že posouzení vykonatelnosti pohledávky není ponecháno na libovůli insolvenčního správce, ale je ponecháno v rukou soudu. Žalobkyně nemůže věřitele přinutit k podání žaloby o určení pohledávky tím, že označí pohledávku za nevykonatelnou, byť věřitel pohledávku přihlásil jako vykonatelnou.

6. Žalobkyni nepříslušelo učinit závěr o platnosti rozhodčího nálezu, od něhož věřitel odvozoval vykonatelnost pohledávky, tuto otázku měl posoudit soud. Není tak rozhodné, že žalobkyně jednala při přezkumu pohledávky s odbornou péčí a důkladně se platností rozhodčího nálezu zabývala.
7. Z judikatury plyne, že konflikt mezi stanoviskem věřitele (vyjádřeným v přihlášce pohledávky) a názorem insolvenčního správce (tj. pochybnosti o vykonatelnosti předpokládané § 191 odst. 2 insolvenčního zákona) má být odstraněn rozhodnutím insolvenčního soudu. Je irelevantní tvrzení žalobkyně, že byla o nevykonatelnosti pohledávky přesvědčena.
8. Existuje-li pochybnost o vykonatelnosti pohledávky, insolvenční správce si nemůže přisvojit rozhodovací pravomoc insolvenčního soudu tím, že pohledávku přezkoumá jako nevykonatelnou. Takový postup je v rozporu s cílem § 191 odst. 2 insolvenčního zákona spočívajícím v posílení právní jistoty věřitelů v insolvenčním řízení, že konečné posouzení pohledávky je na insolvenčním soudu. Žalobkyně na věřitele svévolně přenesla povinnost iniciovat incidenční spor o pravost pohledávky.
9. Toto porušení lze pokládat za závažné. Správné zjištění přihlášených pohledávek představuje klíčový prvek insolvenčního řízení. Stanovisko insolvenčního správce k přihlášené pohledávce vykazuje rysy rozhodnutí orgánu veřejné moci, což tomuto stanovisku nutně přidává na významu z hlediska hodnocení, zda jeho konkrétní provedení bylo v souladu se standardem odborné péče. Objektem přestupku je řádný výkon činnosti insolvenčního správce, který žalobkyně svým postupem porušila.
10. Nelze souhlasit s tím, že by žalobkynino jednání nevykazovalo znaky společenské škodlivosti. Následkem popření pohledávky, kterou věřitel označil jako vykonatelnou, aniž by o její vykonatelnosti či nevykonatelnosti rozhodl insolvenční soud v přezkumném řízení, bylo porušení (nikoliv jenom ohrožení) veřejného zájmu na řádném výkonu činnosti insolvenčního správce. I přes absenci majetkové škody je toto jednání dostatečně závažné. Řádný výkon činnosti insolvenčního správce zahrnuje zájem na tom, aby insolvenční správci vykonávali svou činnost vysoce odborně, profesionálně a zároveň důvěryhodně.

III. Žaloba

11. Žalobkyně v podané žalobě navrhuje, aby soud zrušil rozhodnutí ministra a výroky I. a II. prvostupňového rozhodnutí a věc vrátil k dalšímu řízení správnímu orgánu prvního stupně. Žalobkyniny námitky lze rozdělit do pěti žalobních bodů.
12. Zaprvé se žalobkyně domnívá, že nijak neporušila povinnost stanovenou insolvenčním zákonem a postupovala svědomitě a s odbornou péčí. Za svědomité jednání s odbornou péčí je považován zaprvé buď postup v souladu s právními předpisy, uznávanou právní naukou a judikaturou, popř. zadruhé při nejednotné praxi soudů nebo nejednotnosti právní nauky jiný postup, který je náležitě odůvodněn. Žalobkyně je přesvědčena, že postupovala tímto druhým způsobem.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

13. Insolvenční zákon totiž výslovně nestanoví povinnost insolvenčního správce předložit otázku vykonatelnosti pohledávky soudu. Tuto povinnost nedovozuje ani právní nauka. Vytýkané porušení povinnosti dosud nebylo řešeno v rozhodovací praxi žalovaného a není popsáno ani v dohledovém materiálu žalovaného. Opřít se nelze ani o judikaturu, na kterou žalovaný odkazuje.
14. Jde např. o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 29 Cdo 144/2017, ze kterého plyne, že pravidlo vyjádřené v § 191 odst. 2 větě druhé insolvenčního zákona (tj. že při přezkumném jednání nelze považovat vykonatelnou pohledávku za nevykonatelnou z důvodů, pro které byla popřena) je reakcí na nesprávnou praxi některých insolvenčních správců, kteří pohledávku přihlášenou věřitelem jako vykonatelnou popírali co do pravosti nebo výše na základě nezpůsobilého argumentu, že pohledávka vykonatelná není. Toto usnesení však bylo vydáno pouhé čtyři měsíce před přezkumem pohledávek, který je žalobkyni vyčítán. Vedle toho se usnesení nevyjadřuje k povinnosti insolvenčního správce předložit v pochybnostech o vykonatelnosti pohledávky tuto otázku soudu, ale zabývá se (ostatně jako samotná důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb.) praxí insolvenčních správců, kteří zaměňovali důvody popírání pravosti nebo výše pohledávek s režimem (ne)vykonatelnosti pohledávek, a činili tak s odkazem na nezpůsobilé důvody. Navíc se usnesení týká insolvenčního řízení, kde přezkum probíhal před soudem. Jelikož se pravomoc konat přezkumná jednání přenesla na insolvenční správce, musí být pojem „*v pochybnostech*“ vykládán tak, že bude-li mít insolvenční správce odůvodněně za to, že pohledávka věřitelem přihlášená jako vykonatelná je nevykonatelná, může být přijat závěr o svědomitém postupu v souladu se standardem odborné péče.
15. Žalobkyně je názoru, že její postup je v souladu s odbornou péčí. Správní orgány se omezují na prezentaci právních závěrů, aniž by se jakkoli zaobíraly jednotlivými okolnostmi tohoto případu. Jestliže žalobkyně dospěla ke správnému závěru o nevykonatelnosti pohledávky, nemohla postupovat v rozporu s odbornou péčí (k tomu však žalobkyně upozorňuje, že do tohoto soudního řízení nechce vtáhnout otázku věcného posouzení vykonatelnosti pohledávky). Standard odborné péče je přitom dodržen, je-li postup učiněn na základě náležitého posouzení, ač nemusí být nakonec objektivně správný. Žalobkyně ve svém svědomitém postupu s odbornou péčí setrvala i po přezkumu pohledávek – řádně poučila věřitele, že dílčí pohledávky přezkoumala jako nevykonatelné a že pokud věřitel nesouhlasí, musí podat odporovou žalobu. Pokud by insolvenční soud po zahájení incidenčního řízení dospěl k názoru, že pohledávka je vykonatelná, obrátilo by se důkazní břemeno a tížilo by insolvenčního správce.
16. Vykonatelnost pohledávky věřitel neprokázal, jak požaduje § 191 odst. 2 insolvenčního zákona. Rozhodčí nález je totiž neplatný (možná dokonce nicotný) z důvodu neplatnosti rozhodčí smlouvy. Rozhodčí nález neobsahoval ani podpis rozhodce, navíc byl připojen k přihlášce bez elektronického uznávaného podpisu a všeobecné obchodní podmínky vešly v platnost až po uzavření rámcové smlouvy o úvěru. Nelze pohledávku považovat za vykonatelnou jen proto, že ji takto věřitel označil.
17. Insolvenční zákon v § 191 odst. 2 stanoví, že insolvenční soud rozhodne o otázce vykonatelnosti pohledávky, existují-li pochybnosti ohledně její vykonatelnosti. Žalobkyně však byla z popsaných důvodů přesvědčena, že pochybnosti neexistují. Proto žalobkyně nemusela soudu předložit pohledávky k vyřešení otázky vykonatelnosti, tento závěr podporuje usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 5. 2018, č. j. 13 VSOL 141/2018-29.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

18. Zadruhé je žalobkyně názoru, že nejsou naplněny znaky skutkové podstaty přestupku. Podle § 36b odst. 2 písm. i) zákona o insolvenčních správcích platí, že insolvenční správce se dopustí přestupku tím, že při výkonu funkce insolvenčního správce závažným způsobem poruší nebo opakovaně porušuje povinnost stanovenou insolvenčním zákonem. Žalobkyně však žádnou povinnost neporušila, natož závažně nebo opakovaně. Žalobkyně má za to, že ve srovnání všech možných porušení odborné péče insolvenčního správce je nyní řešené porušení nezávažné a nemá žádný reálný vliv na účel insolvenčního řízení, tedy dosažení co nejvyššího a zásadně poměrného uspokojení dlužníkůvých věřitelů. Věřitel měl možnost dosáhnout přezkumu své pohledávky, o čemž byl poučen, a žalobkyně se tohoto jednání dopustila pouze jednou. Navíc závažnost vytýkaného porušení snižuje fakt, že povinnost není výslovně stanovena, ale pouze dovozována výkladem. Vytýkané porušení nelze považovat za závažné také z toho důvodu, že přihláška věřitele prokazatelně vykonatelná nebyla, takže i v případě podání žaloby by byl výsledek stejný – pohledávka by byla nevykonatelná.
19. Zatřetí správní orgány rezignovaly na řádné zjištění skutkového stavu a na provedení navržených důkazů, které měly vliv na posouzení otázky odborné péče (jde zejména o rozhodčí nález). Rozhodčí nález byl zjevně nezpůsobit vyvolat vykonatelnost pohledávky, a proto věřitel tuto vykonatelnost neprokázal. Nenastaly tak žádné pochybnosti, pro které by měl insolvenční správce předkládat otázku vykonatelnosti soudu.
20. Začtvrté je popis skutku obsažený ve výroku správního rozhodnutí v rozporu s jeho odůvodněním; popis skutku ve výroku nenaplní znaky žádného přestupku. Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobkyně uznána vinnou „tím, že jako insolvenční správce v řízení pod sp. zn. KSBR 33 INS 970/2019, vedeném s dlužníkem manžely Lubomírem Mičánkem a Kateřinou Mičánkovou u Krajského soudu v Brně, dne 6. 5. 2019 ze své vůle přezkoumal dílčí pohledávky č. 1, 2 a 3 věřitele č. 1 NOCARIM s.r.o. v likvidaci (dříve MIRACON s.r.o.), se sídlem Polívkova 540/4, 158 00 Praha, IČO: 276 01 277, jako nevykonatelné, přestože je tento věřitel přihlásil přihláškou ze dne 26. 3. 2019, č. j. KSBR 33 INS 970/2019-P1-1, jako vykonatelné“. Takto vymezený skutek přitom nevykazuje jakýkoliv znak protiprávnosti. Zde popsany přezkum pohledávek jako nevykonatelných nemůže být v rozporu se zákonem. Z odůvodnění rozhodnutí pak naopak vyplývá, že žalobkyni ve skutečnosti není kladeno za vinu samotné jednání spočívající v přezkumu pohledávek, nýbrž to, že danou věc nepředložila k rozhodnutí insolvenčnímu soudu.
21. Zapáté je aplikace skutkové podstaty vytýkaného přestupku v rozporu se zásadou *nullum crimen sine lege certa* (není přestupku bez určitého zákona). Ustanovení § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích velmi vágním způsobem odkazuje na povinnost stanovenou jiným zákonem. Žalovaný pod tuto odkazovací normu podřazuje porušení § 36 odst. 1 insolvenčního zákona, podle něhož insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.
22. Tato povinnost je však nejobecnější povinností insolvenčního správce a v kombinaci se skutkovou podstatou přestupku podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích nevymezuje konkrétní trestné jednání.

IV. Vyjádření žalovaného

23. Žalovaný nesouhlasí s žalobou a navrhuje ji zamítnout pro nedůvodnost. V úvodu vyjádření žalovaný upozornil, že žalobkyně neuvádí v žalobě žádné nové skutečnosti ani argumenty, se kterými by se už správní orgány nevypořádaly.
24. Z § 191 odst. 2 insolvenčního zákona vyplývá fikce vykonatelnosti každé přihlášené pohledávky, o které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku, a s tím související povinnost insolvenčního správce předložit insolvenčnímu soudu pohledávku, o jejíž vykonatelnosti existuje objektivní pochybnost. Uvedenou povinnost nemůže insolvenční správce opomenout svým vlastním posouzením a tím suplovat rozhodnutí soudu o vykonatelnosti pohledávky, a to ani v případech oddlužení. Tento výklad podporuje odborná literatura i judikatura. Je irelevantní, že tato povinnost dosud nebyla řešena v rozhodovací praxi žalovaného a že není ani v dohledovém materiálu, žalovaný posuzuje každý jednotlivý případ podle konkrétních okolností.
25. Má-li insolvenční správce za to, že věřitelem tvrzené okolnosti a k tomu přiložené listiny zakládají pochybnosti o vykonatelnosti pohledávky, má insolvenční správce v souladu se standardem odborné péče předložit otázku ohledně vykonatelnosti přihlášené pohledávky pro účely jejího přezkumu k rozhodnutí insolvenčnímu soudu. Tuto povinnost insolvenční správce nemá pouze v případě neexistence jakýchkoli pochybností o nevykonatelnosti pohledávky, např. pokud vykonatelnost nebyla vůbec doložena.
26. Žalobkyně se snaží navodit dojem, že jí je kladeno za vinu chybné posouzení pohledávky, nikoliv nepředložení otázky (ne)vykonatelnosti soudu. Žalovaný nepovažuje za problematické, že žalobkyně posoudila pohledávku jako nevykonatelnou (což je patrně správný závěr), ale naopak za problematické považuje, že žalobkyně nepředložila pohledávku k posouzení insolvenčnímu soudu poté, co dospěla k závěru o její nevykonatelnosti.
27. Ve výroku správního rozhodnutí prvního stupně je přesně specifikováno, že žalobkyně porušila povinnost tím, že nepředložila pohledávku soudu k posouzení. Přezkum pohledávky a její předložení k posouzení (ne)vykonatelnosti soudu jsou dvě vedle sebe stojící povinnosti.
28. Závěr o závažnosti přestupku vyvěrá z povahy a důležitosti porušené povinnosti, tj. náležitého přezkumu přihlášených pohledávek. Objektem skutkové podstaty přestupku je zájem na tom, aby při přezkumu pohledávek postupoval insolvenční správce svědomitě a dostal standardu odborné péče, tj. zákonem chráněný zájem obsažený v § 36 odst. 1 ve spojení s § 410 odst. 1 a odst. 2 a ve spojení s § 191 odst. 2 insolvenčního zákona. Jelikož je objektem přestupku řádný výkon činnosti insolvenčního správce, nezvratí závěr o závažnosti jednání ani absence majetkové škody. Řádný výkon činnosti insolvenčního správce nelze redukovat pouze na nezpůsobení majetkové škody.
29. Za důvodné nelze považovat ani námitky ohledně procesní vady spočívající v neprovedení dokazování. Předmětem řízení bylo nepředložení pohledávky k posouzení její vykonatelnosti insolvenčnímu soudu, nikoliv otázka neplatnosti rozhodčí smlouvy nebo rozhodčího nálezu., k jejímuž zjištění směřovaly navržené důkazní prostředky (rozhodčí smlouva, pokyny k uzavření rámcové smlouvy a rozhodčí smlouvy, všeobecné obchodní podmínky).
30. Žalobkyně vytrhala z kontextu části výroku prvostupňového rozhodnutí a snaží se tvrdit, že výrok vymezuje jiné jednání než odůvodnění. Ze znění celého výroku I. prvostupňového rozhodnutí lze seznat, že vytýkaným jednáním je nepředložení pohledávky k posouzení její vykonatelnosti soudu. Výrok splňuje všechny zákonné náležitosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

31. Námitku ohledně porušení zásady *nullum crimen sine lege certa* již vyřešila obě správní rozhodnutí, na která žalovaný odkazuje.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

32. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání tohoto rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
33. Ve věci se konalo dne 31.10.2024 veřejné jednání, při němž účastníci setrvali na svých stanoviscích vyjádřených v písemných podáních. Žalobkyně zdůraznila, že v případě pohledávky, k níž byla přiložen rozhodčí nález Mgr. Marie Pluhařové ze dne 11. 10. 2013, sp. zn. 536/2013–2013002806, se žalovaný nezabýval zjištěním, na které poukazovala žalobkyně od počátku správního řízení, že tato pohledávka byla zjevně nevykonatelná proto nebyl správce povinen ji předložit k posouzení insolvenčnímu soudu. Tato zjevnost nevykonatelnosti je dle žalobkyně dána na základě zjištění insolvenčního správce, že rozhodčí nález je neplatný (možná dokonce nicotný) z důvodu neplatnosti rozhodčí smlouvy. Rozhodčí nález neobsahoval ani podpis rozhodce, navíc byl připojen k přihlášce bez elektronického uznávaného podpisu a všeobecné obchodní podmínky vešly v platnost až po uzavření rámcové smlouvy o úvěru. Nelze pohledávku považovat za vykonatelnou jen proto, že ji takto věřitel označil. Žalobkyně uvedla, že považuje za nesprávný postup, když se žalovaný těmito skutečnostmi nezabýval, neprovedl důkaz uvedenými dokumenty.
34. Soud neshledal důvodným provádět dokazování všeobecnými obchodními podmínkami společnosti NOCARIM s. r. o., pokyny k uzavření rámcové smlouvy a rozhodčí smlouvy ani rozhodčím nálezem Mgr. Marie Pluhařové ze dne 11. 10. 2013, sp. zn. 536/2013–2013002806, které žalobkyně připojila k žalobě. Tyto důkazní prostředky jsou především součástí správního spisu, kterým se nedokazuje ale z kterého soud při přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí vychází. Tyto důkazní prostředky měli podle žalobkyně prokazovat, že žalobkyně přezkoumala věřitelovu pohledávku s odbornou péčí a správně došla k závěru, že pohledávka je nevykonatelná. Tyto skutečnosti však nejsou pro posouzení věci relevantní, jak žalobkyni vysvětlily oba správní orgány. Podstatou řízení je, že žalobkyně nejednala s odbornou péčí, když v rozporu se zákonem nepředložila soudu otázku vykonatelnosti pohledávky a přezkoumala pohledávku jako nevykonatelnou. Otázka její (ne)vykonatelnosti měla být právě svěřena insolvenčnímu soudu, jak bude níže zdůvodněno.
35. Soud nepovažuje za osoby zúčastněné na řízení ty osoby, které takto žalobkyně označila v žalobě – dlužníky (Kateřina Mičánková a Lubomír Mičánek) a věřitele, jehož pohledávku žalobkyně přezkoumala (NOCARIM s.r.o.). Žalobkyně k tomuto svému kroku neuvedla žádné odůvodnění. Osobami zúčastněnými na řízení mohou být podle § 34 odst. 1 s. ř. s. osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky.
36. Přímé dotčení v právech a povinnostech je u dlužníků vyloučeno, neboť se jejich sféry nijak nedotýká, zda žalobkyně spáchala v jejich insolvenčním řízení přestupek při přezkumu pohledávek. Dotčení nelze ze stejného důvodu shledat ani u věřitele. Ten nebude osobou zúčastněnou na řízení ani na základě svého postavení osoby poškozené v přestupkovém řízení, protože žalobou není napaden výrok o náhradě škody. V takovém případě podle judikatury

není osoba poškozená osobou zúčastněnou na řízení (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 11. 2011, č. j. 1 Afs 81/2010-268, č. 2508/2012 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 14. 5. 2015, č. j. 6 As 262/2014-26).

37. Žaloba není důvodná.

38. Pro posouzení žaloby je stěžejní nejprve zodpovědět otázku, zda žalobkyně svým postupem porušila § 191 odst. 2 insolvenčního zákona (tím, že nepředložila otázku vykonatelnosti soudu a přezkoumala pohledávku jako nevykonatelnou, ač byla přihlášena jako vykonatelná). Pokud ano, je nutné dále zodpovědět, zda lze toto porušení klasifikovat jako závažné porušení povinnosti insolvenčního správce stanovené insolvenčním zákonem, čímž by žalobkyně spáchala přestupek podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích. Následně může soud přezkoumat ostatní žalobní námitky, jejichž řešení částečně závisí na vyřešení popsaných úvodních otázek.

39. Podle § 191 odst. 1 insolvenčního zákona „Přezkoumání pohledávek při přezkumném jednání se děje podle seznamu přihlášených pohledávek. Pohledávky přihlášeny jako podmíněné osobami, od kterých může věřitel požadovat plnění podle § 183 odst. 1 a 2, se nezařazují na přezkumné jednání po dobu, po kterou v insolvenčním řízení uplatňuje vůči dlužníku přihlášenou pohledávku věřitel.“

40. Podle § 191 odst. 2 insolvenčního zákona „Při přezkumném jednání se pokládá za vykonatelnou každá přihlášená pohledávka, ohledně které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku. Při přezkumném jednání nelze považovat vykonatelnou pohledávku za nevykonatelnou z důvodů, pro které byla popřena. **V pochybnostech rozhodne o tom, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, do skončení přezkumného jednání insolvenční soud;** učiní tak usnesením, které se nedoručuje a proti němuž není přípustný opravný prostředek.“ (zvýrazněno soudem)

V.1. Porušení povinnosti insolvenčního správce a závažnost tohoto porušení

41. Soud se nejprve zabývá prvním, druhým a třetím žalobním bodem, podle kterých se žalobkyně domnívá, že nijak neporušila povinnost stanovenou insolvenčním zákonem, postupovala svědomitě a s odbornou péčí (první žalobní bod) a její jednání nenaplňuje znaky skutkové podstaty přestupku (druhý žalobní bod). Skutkový stav nebyl ve správním řízení dostatečně zjištěn, jelikož nebyly provedeny navržené důkazy, takže nelze učinit závěr, že žalobkyně nepostupovala s odbornou péčí (třetí žalobní bod).

42. Soud tyto žalobní body nepovažuje za důvodné.

43. Žalobkyni je vytýkáno, že se dopustila přestupku podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích tím, že porušila § 36 odst. 1 ve spojení s § 410 odst. 1 a odst. 2 a ve spojení s § 191 odst. 2 insolvenčního zákona. To znamená, že žalobkyně při výkonu funkce insolvenčního správce závažným způsobem porušila povinnost stanovenou insolvenčním zákonem [§ 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích], kterou je postupovat svědomitě a s odbornou péčí (§ 36 odst. 1 insolvenčního zákona). Tuto povinnost žalobkyně porušila tím, že v pochybnostech nepředložila soudu k rozhodnutí otázku o vykonatelnosti přihlášené pohledávky, ač se při přezkumném jednání pokládá za vykonatelnou každá přihlášená pohledávka, ohledně které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku (§ 191 odst. 2 insolvenčního zákona). Posledně zmíněné ustanovení

platí obdobně o přezkoumání pohledávek za trvání účinnosti oddlužení (§ 410 odst. 1 insolvenčního zákona).

44. Nelze přisvědčit žalobkyni, že by pro ni povinnost předložit otázku vykonatelnosti nevyplývala z insolvenčního zákona, odborné literatury ani judikatury. Oba správní orgány žalobkyni velmi obsáhle vysvětlily s odkazem na insolvenční zákon, judikaturu, komentářovou literaturu a důvodovou zprávu k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým se s účinností od 1. 1. 2014 novelizoval mj. § 191 insolvenčního zákona, že žalobkyně tuto povinnost měla. Soud se s jejich názorem ztotožňuje. Jelikož žalobkyně nepřináší v žalobě takřka žádnou novou argumentaci, ale pouze opakuje námitky, se kterými se vypořádaly již oba správní orgány, bude i odůvodnění soudu převážně opakovat závěry již vyřčené správními orgány.
45. Předběžné posouzení vykonatelnosti přihlášené pohledávky má v insolvenčním řízení vliv na to, kdo je osobou aktivně legitimovanou k podání žaloby na určení pohledávky v případě jejího popření, tj. k zahájení incidenčního sporu. Pokud insolvenční správce popře pohledávku nevykonatelnou, podává žalobu věřitel (§ 198 insolvenčního zákona), pokud popře pohledávku vykonatelnou, podává žalobu insolvenční správce (§ 199).
46. V tomto řízení je hlavní spor o výklad § 191 odst. 2 insolvenčního, který zní: při přezkumném jednání se pokládá za vykonatelnou každá přihlášená pohledávka, ohledně které věřitel prokáže, že se stala vykonatelnou nejpozději ke dni rozhodnutí o úpadku. Při přezkumném jednání nelze považovat vykonatelnou pohledávku za nevykonatelnou z důvodů, pro které byla popřena. V pochybnostech rozhodne o tom, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, do skončení přezkumného jednání insolvenční soud; učiní tak usnesením, které se nedoručuje a proti němuž není přípustný opravný prostředek.
47. Žalobkyně zastává názor, že neměla povinnost předložit soudu k posouzení otázku vykonatelnosti, jelikož se podle citovaného ustanovení za vykonatelnou pohledávku pokládá taková pohledávka, o které to věřitel *prokáže*, což v tomto případě věřitel neučinil z důvodu závažných vad rozhodčího nálezu.
48. Soud v tomto názoru s žalobkyní nesouhlasí, jelikož pojem *prokáže* nelze vykládat autonomně, ale je nutno přihlídnout k § 177 odst. 1 větě druhé insolvenčního zákona, podle které se vykonatelnost pohledávky prokazuje veřejnou listinou.
49. Žalobkyně tvrdí, že věřitel neprokázal pohledávku, neboť mimo jiné u rozhodčího nálezu není elektronicky zaručený podpis. Ze správního spisu soud zjistil, že u podpisu rozhodce Marie Pluhařové je uvedeno, Signature Not Verified Digitally signed by Marie Pluharova Date: 2014.03.03 18:05:40+01:00 Location.V Plzni.
50. Podle § 177 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona, se vykonatelnost pohledávky prokazuje veřejnou listinou. Předně je třeba říci, že rozhodčí řízení je dobrovolná soukromoprávní a efektivní alternativa k řešení sporu stran, přičemž zákon upravující tuto činnost přisuzuje výsledku tohoto řízení, rozhodčímu nálezu, stejnou vymahatelnost jako soudnímu rozhodnutí. V případě rozhodčích nálezu je dle názoru soudu na tuto listinu pohlížet jako na listinu veřejnou což má oporu i v ust. § 28 zákona o rozhodčím řízení (dále jen „ZRŘ“), který stanoví, že *rozhodčí nález, který nelze přezkoumat podle § 27, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání podle § 27, nabývá dnem doručení účinku pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný*, i v právní teorii např. prof. J. Bělohlávek v případě povahy rozhodčího nálezu dochází k závěru, že *jde o listinu, která má charakter obdobný veřejné listině*

(Bělohávek, J.; Veřejná listina v kontextu tuzemského a mezinárodního práva In Právní rozhledy, r. 8/2006, str. 275.

51. Pokud věřitel přihlašuje svou vykonatelnou pohledávku do insolvenčního řízení, nelze opomenout zvláštní povahu insolvenčního řízení oproti řízení vykonávacímu. V insolvenčním zákoně není výslovná povinnost k vyznačení vykonatelnosti na pravomocné rozhodnutí o pohledávce (pouze povinnost uvést skutečnosti, o které se vykonatelnost opírá v ust. § 174 a § 191 IZ – v pochybnostech rozhoduje o vykonatelnosti soud), dále je zde možnost pravomocné rozhodnutí o pohledávce revidovat (viz § 199 IZ) a uplatnit tak nové skutečnosti, přičemž tento kvazi-mimořádný opravný prostředek nemá ve vykonávacím či exekučním řízení srovnání. Samotná struktura insolvenčního řízení je také speciální tím, že dochází k společnému posouzení vykonatelných i nevykonatelných pohledávek, tedy pohledávek v odlišném stádiu soudního procesu vymáhání. Všechny tyto odchylky lze také promítnout do ust. § 177 IZ a přiblížit tak výklad tohoto ustanovení nalézacímu řízení spíše než vykonávacímu, a to i v relaci na požadavek originálu.
52. Z konstatovaného obsahu rozhodčího nálezu, nelze učinit ani jednoznačný závěr, že dokument nemohl být podepsán. Ze správního spisu soud zjistil, že přihláška byla věřitelem podána elektronicky, mohla tedy nastat i situace, že rozhodčí nález byl podepsán, ale v okamžiku tisku dokumentu vypršela časová doložka elektronického podpisu, proto se u podpisu zobrazil údaj „Signature Not Verified“. Jedná se tedy v případě existence zaručeného elektronického podpisu o skutečnost spornou, která měla být vyřešena insolvenčním soudem. V každém případě nelze na dokument, u něhož je sporné, zdali byl podepsán, bez jakýchkoliv pochyb pohlížet jako na neexistující nebo nicotný, jak argumentuje žalobkyně. Jestliže je sporné, zdali se jedná o vykonatelnou pohledávku, neboť listina, kterou věřitel vykonatelnost má prokazovat, má zřejmě formální vadu spočívající v neexistenci elektronicky zaručeného podpisu, nelze přisvědčit tvrzení žalobkyně, že vykonatelnost pohledávky nebyla sporná. Sama žalobkyně uvádí, že insolvenční správce přezkoumal pohledávku i z hlediska platnosti rozhodčí smlouvy a dospěl k závěru, že je neplatná, což zpochybňuje i zákonnost rozhodčího nálezu, což jsou však další skutečnosti, které zpochybňují předloženou veřejnou listinu, pokud jde o její vykonatelnost. Proto tvrzení žalobkyně, že insolvenční správce popsanou situaci oprávněně vyhodnotil jako bezrozpornou, pokud jde o vykonatelnost doložené listiny (rozhodčího nálezu), považuje soud za odporující podkladům založeným v správním spise.
53. Postup insolvenčního správce by byl správný pouze v případě, že by k uplatněné pohledávce nebyla přiložena žádná listina prokazující vykonatelnost. Otázka platnosti rozhodčí smlouvy a otázka vyhodnocení vykonatelnosti rozhodčího nálezu nemůže být předmětem posouzení insolvenčního správce nýbrž insolvenčního soudu.
54. Soud na tomto místě musí zdůraznit, že otázka, zdali insolvenční správce neplatnost rozhodčí smlouvy a vykonatelnost rozhodčího nálezu posoudil správně či nikoliv, není důvodem uložení sankce. Důvodem uložení sankce je výlučně nezákonný postup insolvenčního správce, který tyto otázky neměl posuzovat sám, ale měl je k posouzení předložit insolvenčnímu soudu. Proto ani okolnosti případu, které zmiňuje žalobkyně v žalobě, ohledně osoby věřitele a rozhodce, ať už by měli jakékoliv negativní konotace, nejsou relevantní pro posouzení správnosti postupu insolvenčního správce.
55. Je nepochybné, že aby byla veřejná listina veřejnou listinou, musí splňovat náležitosti stanovené pro ni zákonem. Už za účinnosti starého občanského zákoníku dospěl Nejvyšší soud k závěru, že v případě řešeném soudem byl i podpis předsedkyně senátu (rozsudek NS ze dne

2. 7. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2288/2012): „*Usnesení soudu vydané v občanském soudním řízení je listinou vydanou soudem České republiky; k tomu, aby bylo veřejnou listinou, nepostačuje, aby bylo vydáno v mezích pravomoci soudů (§ 7 o. s. ř.), nýbrž je zapotřebí, aby splňovalo všechny požadavky, které pro ně předepisuje zákon, popřípadě jiné obecně závazné předpisy vydané na základě zákona.*“... *V projednávané věci je nepochybné, že usnesení soudu prvního stupně ze dne 26. 8. 2010 nevyhovuje formálním požadavkům, které jsou předepsány pro takovou listinu vydávanou soudem, neboť originál jeho písemného vyhotovení nebyl v rozporu s ustanovením § 158 odst. 1, věty první, a § 167 odst. 2 o. s. ř. podepsán předsedkyní senátu JUDr. M. M. (a ani na jejím místě jinou oprávněnou osobou) a stejnopis usnesení vyhotovený v písemné podobě, který byl doručen žalovanému, nebyl v rozporu s ustanovením § 21b odst. 2 vyhlášky č. 37/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podepsán tím, kdo ho vyhotovil (soudní zaměstnankyní Š. P.); (...) Absenci „vlastnoručního podpisu vyhotovitelky stejnopisu“ usnesení přitom nelze považovat - jak to činí odvolací soud - za „pouhou drobnou formální vadu, která nemá právní důsledky“, neboť jde o náležitost stejnopisu usnesení soudu vyhotoveného v písemné podobě předepsanou v souladu se zákonem obecně závazným právním předpisem, bez jejíhož naplnění nelze listinu vydanou soudem pokládat za listinu veřejnou. Usnesení soudu, které z těchto důvodů nevyhovuje formálním požadavkům kladeným na veřejnou listinu, tedy není - objektivně vzato nemůže být - způsobilé potvrdit, že jde o nařízení soudu jím sledované“ I jiná judikatura obecně říká, že veřejná listina musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti, aby byla veřejnou listinou (např. náleží ÚS ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 29/95; ii) rozhodnutí NS ze dne 30. 4. 1976, sp. zn. 4 Cz 34/76; iii) usnesení NS ze dne 29. 4. 1998, sp. zn. 2 Cdon 721/97; iv) usnesení NS ze dne 1. 2. 2001, sp. zn. 30 Cdo 2537/2000).*
56. V nyní projednávaném případě stanoví § 25 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, že *rozhodčí nález musí být usnesen většinou rozhodců, vyhotoven písemně a alespoň většinou rozhodců podepsán. Výrok rozhodčího nálezu musí být určitý.*
57. Pokud tedy bylo sporné, zdali předmětný rozhodčí nález obsahoval podstatnou náležitost stanovenou speciálním zákonem (podpis rozhodce), a věřitel tak podle § 177 odst. 1 insolvenčního zákona neprokázal, že pohledávka je vykonatelná, pohledávku bylo nutno hodnotit jako pohledávku u níž je vykonatelnost sporná a proto dle dikce zákona, musí být posouzení vykonatelnosti svěřeno k rozhodnutí insolvenčnímu soudu (viz § 191 odst. 2 věta třetí „V pochybnostech rozhodne o tom, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, do skončení přezkumného jednání insolvenční soud.“). Názor žalobkyně, že pochybnosti v popsané situaci u insolvenčního správce nevznikly, neboť pohledávka byla zjevně nevykonatelná a ona zjevnost nevykonatelnosti správce opravňovala k jeho postupu, soud nesdílí. Z jasného ustanovení § 191 odst. 2 věta třetí, taková možnost postupu nevyplývá, jestliže k pohledávce byla přiložena listina mající formální vadu, spočívající v pochybnosti, zdali byla podepsána v souladu se zákonem či nikoli, nelze mluvit o zjevné nevykonatelnosti ale o pochybnosti o vykonatelnosti. Jak správně uvedl žalovaný k postupu, jenž zvolil insolvenční správce by jej opravňovalo pouze kdyby k věřiteli nepřiložil k přihlášce pohledávky žádnou listinu.
58. Věřitel tuto veřejnou listinu však k přihlášce doložil, a proto se měla pohledávka podle § 191 odst. 2 insolvenčního zákona pokládat, za vykonatelnou (pokud byla její vykonatelnost věřitelem prokázána) nebo pohledávku u níž je vykonatelnost sporná, jestliže o vykonatelnosti pohledávky v této fázi řízení existovaly pochybnosti jako tomu bylo i v projednávaném případě. Za nevykonatelnou lze považovat pohledávku, kterou věřitel v přihlášce označil za vykonatelnou, pouze v případě, že věřitel do doby přezkumného jednání vůbec nedoložil

veřejnou listinu prokazující vykonatelnost (usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 7. 2008, sp. zn. 1 VSPH 94/2008-P, nebo usnesení Vrchního soud v Olomouci ze dne 25. 5. 2018, sp. zn. 13 VSOL 141/2018, na které žalobkyně odkazovala a které je však skutkově nepřiléhavé – v nyní projednávaném případě totiž věřitel doložil veřejnou listinu). Tento názor podporuje i komentářová literatura: „Jestliže věřitel pohledávku v přihlášce označí jako vykonatelnou a zároveň tuto její vlastnost doloží veřejnou listinou nejpozději do přezkumu této pohledávky, je nutné pohledávku zásadně přezkoumat jako vykonatelnou.“ (Řeháček, O., Zoubek, H. In: Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, § 191, s. 529).

59. Pochybnosti předpokládané ustanovením § 191 odst. 2 insolvenčního zákona, pro které musí insolvenční správce předložit posouzení vykonatelnosti insolvenčnímu soudu, vznikají tak, že insolvenční správce tuto vykonatelnost z nějakého důvodu zpochybňuje. Tyto pochybnosti jsou objektivního charakteru a musí je odstranit insolvenční soud, nikoliv insolvenční správce pouhým vlastním subjektivním přesvědčením. Tento názor zastává i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 29 ICdo 144/2017: „*pochybnosti o vykonatelnosti pohledávky mohou vzniknout (vznikají) právě (především) tím mechanismem, že o pohledávce přihlášené věřitelem jako vykonatelné, insolvenční správce při jejím prvotním (předběžném) posouzení usoudí (a v přezkumném listu o pohledávce zaznamená), že ji pokládá za nevykonatelnou, přičemž konflikt mezi tím, jak byla pohledávka přihlášena a jak ji posuzuje insolvenční správce, nebude odstraněn ani při přezkumném jednání.*“
60. I kdyby soud přistoupil na tvrzení žalobkyně, že o tomto usnesení Nejvyššího soudu nemohla mít povědomí, protože bylo vydáno pouhé čtyři měsíce před přezkumným jednáním, vyplývala žalobkynina povinnost předložit soudu otázku vykonatelnosti z insolvenčního zákona při jeho správném výkladu za užití starší judikatury, popř. i komentářové literatury a důvodové zprávy k zákonu č. 294/2013 Sb. Z judikatury lze odkázat např. na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 9. 2015, č. j. 1 VSPH 362/2015-P24-9: „*V důvodové zprávě k uvedené novele, provedené zákonem č. 294/2013 Sb., obsažené v § 191 odst. 2 insolvenčního zákona, se uvádí, že Ustanovení § 191 odst. 2 insolvenčního zákona posiluje právní jistotu přihlašovatelů pohledávek v insolvenčním řízení potud, aby posouzení, zda pohledávka bude popřena jako vykonatelná, nebylo ponecháno na libovůli insolvenčního správce, a aby bylo postaveno najisto, že konečné posouzení, zda pohledávka se přezkoumává jako vykonatelná, je v rukou insolvenčního soudu (...). Odvolací soud uvádí, že jak plyne z citovaného ustanovení § 191 odst. 2 insolvenčního zákona, nelze přinutit věřitele k podání žaloby o určení pohledávky, tj. nastolit postup podle § 198 insolvenčního zákona jen tím, že insolvenční správce při popření pohledávky označí tuto za nevykonatelnou, byť věřitel pohledávku přihlásil jako vykonatelnou pohledávku.*“ Stejný názor později potvrdil i Vrchní soud v Olomouci v usnesení ze dne 26. 4. 2021, č. j. 3 VSOL 142/2021P1-19.
61. Tento názor zastávaný judikaturou sdílí i komentářová literatura, viz např. Řeháček, O., Zoubek, H. In: Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, § 191, s. 529: „*Přesto mohou v praxi vyvstat pochybnosti o vykonatelnosti pohledávky. Stane-li se tak, rozhodne o charakteru pohledávky pro účely přezkumu insolvenční soud. Cílem této úpravy (vložené do § 191 odst. 2 až s účinností k 1. 1. 2014) je posílení právní jistoty přihlašovatelů pohledávek v insolvenčním řízení potud, aby posouzení, zda pohledávka bude popřena jako vykonatelná, nebylo ponecháno na libovůli insolvenčního správce a aby konečné posouzení této otázky bylo vloženo do rukou soudu (1 VSPH 362/2015).*“ K tomu tento komentář dodává, že smyslem úpravy je primárně chránit přihlášené věřitele a postavit

již při přezkumném jednání najisto, kdo je aktivně legitimován k podání odporové žaloby a s ohledem na tento smysl zcela jistě nelze akceptovat, aby možnost vstupu insolvenčního soudu do řešení otázky (ne)vykonatelnosti přihlášené pohledávky byla vázána na vnitřní subjektivní stav („pochybnosti“) subjektů insolvenčního řízení (rovněž str. 529 komentáře), tj. v tomto případě insolvenčního správce.

62. Popsaný závěr komentáře, že insolvenční správce v tomto případě musí soudu předložit otázku vykonatelnosti a nemůže ji posoudit sám, není nijak ojedinělý a sdílí ho i další komentáře k insolvenčnímu zákonu, např. Taranda, P. In: Hášová, J., Moravec, T. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání, Praha, C. H. Beck, 2018. § 191, s. 768, nebo Stanislav, A. In: Kozák, J., Brož, J., DADAM, A. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Dostupný v informačním systému ASPI. Právní stav komentáře k 1. 11. 2019. Komentář k § 191. Posledně jmenovaný komentář označil postup insolvenčních správců, kterého se dopustila i žalobkyně, za častý problém, pro který byla úprava § 191 odst. 2 insolvenčního zákona vůbec přijata: *„Druhá věta naráží na v praxi často řešený problém, kdy přihlášená pohledávka byla především popírajícím insolvenčním správcem kvalifikována jako nevykonatelná proto, že insolvenční správce zpochybnil existenci rozhodčího nálezu, který byl argumentem pro přihlášení pohledávky jako vykonatelné. Insolvenční správce tak svým rozhodnutím obracel důkazní břemeno v budoucím incidenčním sporu o pravost a výši přihlášené pohledávky ve svůj prospěch, a v neprospěch přihlašujícího se věřitele.“*
63. Podle názoru soudu na povinnosti žalobkyně předložit otázku vykonatelnosti insolvenčnímu soudu nic nemění, že přezkumné řízení v oddlužení již neprobíhá před soudem. I tak může insolvenční správce soudu tuto otázku předložit. Změna místa konání přezkumných jednání rozhodně nemůže ospravedlnit postup, při kterém insolvenční správce obrací v neprospěch věřitele procesní roli v budoucím incidenčním řízení a nedůvodně klade na věřitele povinnost podat žalobu a zahájit incidenční spor, ačkoliv tato povinnost zatěžuje insolvenčního správce.
64. Správní orgány žalobkyni již dvakrát vysvětlily, že v přestupkovém řízení není relevantní, zda žalobkyně s odbornou péčí přezkoumala věřitelovu pohledávku a došla k závěru, že pohledávka je nevykonatelná. Podstatou řízení je, že žalobkyně nejednala s odbornou péčí, když v rozporu se zákonem nepředložila soudu otázku vykonatelnosti pohledávky a přezkoumala pohledávku jako nevykonatelnou (fakticky si присvojila pravomoc insolvenčního soudu), čímž na věřitele přenesla povinnost podat žalobu na určení pohledávky, ač tuto povinnost měla nést sama žalobkyně. Žalobkyniny námitky a uváděné důkazy na podporu skutečností, že jednala s odbornou péčí při samotném posuzování vykonatelnosti pohledávky, se mýlí s předmětem řízení. Proto správní orgány postupovaly správně, když navržené dokazování neprovedly. Z toho důvodu ani soud nebude provádět dokazování všeobecnými obchodními podmínkami společnosti NOCARIM, pokyny k uzavření rámcové smlouvy a rozhodčí smlouvy ani rozhodčím nálezem Mgr. Marie Pluhařové ze dne 11. 10. 2013, sp. zn. 536/2013–2013002806, jak popsal výše v části V.
65. Soud na tomto místě shrnuje, že žalobkyně porušila povinnost stanovenou v § 191 odst. 2 insolvenčního zákona tím, že nepředložila soudu otázku vykonatelnosti a rovnou přezkoumala pohledávku jako nevykonatelnou. Zbývá posoudit, zda žalobkyně tímto jednáním porušila povinnost závažně.
66. Objektem vytýkaného přestupku je veřejný zájem na řádném výkonu činnosti insolvenčního správce, který zahrnuje zájem na tom, aby insolvenční správci vykonávali svou činnost vysoce odborně a profesionálně. Insolvenční správce je vysoce kvalifikovaná osoba, která má být

v insolvenčním řízení mj. garantem toho, že žádný z věřitelů a dlužníků nebude nedůvodně poškozen nebo naopak zvýhodněn. Jednou z cest, jak této rovnosti dosáhnout je dodržovat procesní postupy stanovené insolvenčním zákonem, jejichž prostřednictvím jsou chráněna práva dlužníků a věřitelů. Žalobkyně však vytykávanou povinnost porušila ve stěžejní fázi insolvenčního řízení, kde dodržování procesního postupu nabývá na významu – při přezkoumání pohledávek. Tato fáze řízení má zásadní dopad na následnou účast věřitele (a rozsah této účasti) v dalším průběhu řízení.

67. V této stěžejní fázi řízení však žalobkyně nejednala s odbornou péčí, čímž na věřitele nedůvodně přenesla povinnost podat žalobu na určení pohledávky, ač tuto povinnost má nést sama žalobkyně. Tím na věřitele přenesla např. povinnost nejen žalobu vyhotovit a podat, ale i dodržet lhůtu k podání žaloby. Věřitel byl poté odpovědný i za případná pochybení, jako je pozdní podání žaloby nebo jiná vada, která by vedla k neúspěchu v incidenčním řízení, ač tato odpovědnost měla zůstat ve sféře žalobkyně. Není rozhodné, že pohledávka patrně skutečně vykonatelná nebyla a vykazovala vady. Věřitel měl i tak právo na přístup k soudu, který je povolán k ochraně práv věřitelů a k řádnému posouzení pohledávky v insolvenčním řízení. Žalobkyně tak věřiteli podstatně ztížila právo na soudní ochranu, ač je to právě žalobkyně jako insolvenční správce, na jehož řádné vedení insolvenčního řízení by se měli věřitelé spolehnout.
68. Soud tak ve shodě se správními orgány považuje žalobkynino jednání za závažné porušení povinnosti v insolvenčním řízení, čímž žalobkyně naplnila znaky skutkové podstaty přestupku podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích.

V.2. Vada výroku prvostupňového rozhodnutí a porušení zásady nullum crimen sine lege certa

69. Soud se dále zabývá čtvrtým a pátým žalobním bodem, podle kterých skutek vymezený ve výroku I. prvostupňového rozhodnutí nevykazuje žádný znak protiprávnosti a na rozdíl od odůvodnění žalobkyni nevytyká, že žalobkyně nepředložila otázku vykonatelnosti insolvenčnímu soudu (čtvrtý žalobní bod). Kromě toho není zákon dostatečně určitý na to, aby byla na jeho základě žalobkyně uznána vinnou ze spáchání přestupku (pátý žalobní bod).
70. Ani tyto žalobní námitky nejsou důvodné.
71. Žalobkyně tvrdí, že podle výroku I. prvostupňového rozhodnutí byla uznána vinnou:

„tím, že jako insolvenční správce v řízení pod sp. zn. KSBŘ 33 INS 970/2019, vedeném s dlužníkem manžely Lubomírem Mičánkem a Kateřinou Mičánkovou u Krajského soudu v Brně, dne 6. 5. 2019 ze své vůle přezkoumal dílčí pohledávky č. 1, 2 a 3 věřitele č. 1 NOCARIM s.r.o. v likvidaci (dříve MIRACON s.r.o.), se sídlem Polívkova 540/4, 158 00 Praha, IČO: 276 01 277, jako nevykonatelné, přestože je tento věřitel přihlásil přihláškou ze dne 26. 3. 2019, č. j. KSBŘ 33 INS 970/2019-P1-1, jako vykonatelné.“

72. Žalobkyně však při citaci výroku I. ve své námitce opomíjí, že takto zní pouze část výroku I. prvostupňového rozhodnutí. Ve spojení s další částí výroku I. totiž shledal správní orgán prvního stupně žalobkyni vinnou z přestupku, kterého se dopustila:

„tím, že jako insolvenční správce v řízení pod sp. zn. KSBŘ 33 INS 970/2019, vedeném s dlužníkem manžely Lubomírem Mičánkem a Kateřinou Mičánkovou u Krajského soudu v Brně, dne 6. 5. 2019 ze své vůle přezkoumal dílčí pohledávky č. 1, 2 a 3 věřitele č. 1 NOCARIM s.r.o. v likvidaci (dříve MIRACON s.r.o.), se sídlem Polívkova 540/4, 158 00

Praha, IČO: 276 01 277, jako nevykonatelné, přestože je tento věřitel přihlásil přihláškou ze dne 26. 3. 2019, č. j. KSBR 33 INS 970/2019-P1-1, jako vykonatelné,

tedy

závažným způsobem porušil povinnost předložit v pochybnostech, zda se pohledávka považuje pro účely jejího přezkoumání za vykonatelnou, tuto otázku insolvenčnímu soudu, stanovenou mu § 36 odst. 1 ve spojení s § 410 odst. 1 a odst. 2 a ve spojení s § 191 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění účinném do 31. 5. 2019“

73. Výrok prvostupňového rozhodnutí obsahuje všechny náležitosti vyžadované § 93 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Obecně míří požadavky na výrok rozhodnutí o přestupku k tomu, aby sankcionované jednání nebylo zaměnitelné s jednáním jiným (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006-73) a aby tak v budoucnu nemohlo dojít k porušení zásady *ne bis in idem* a *rei iudicatae*. Tento účel výrok I. prvostupňového rozhodnutí splňuje.
74. Správní orgán prvního stupně tedy jednoznačně vymezil protiprávní jednání žalobkyně včetně všech povinností, které porušila (zejména nepředložení otázky vykonatelnosti k posouzení insolvenčnímu soudu), a to v souladu s odůvodněním.
75. Z citovaného výroku lze také jednoduše seznat, že žalovaný neuznal žalobkyni vinnou pouze z přestupku podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích ve spojení s § 36 odst. 1 insolvenčního zákona, jak se žalobkyně snaží navodit. Přestupek podle § 36b odst. 1 písm. i) zákona o insolvenčních správcích spočívá v porušení povinnosti postupovat s odbornou péčí (§ 36 odst. 1 insolvenčního zákona), jejíž porušení lze shledat v porušení povinnosti předložit otázku vykonatelnosti pohledávky insolvenčnímu soudu (§ 191 odst. 2 insolvenčního zákona). Posledně zmíněnému ustanovení se soud věnoval v předchozí části rozsudku a dovodil, že vytýkaná povinnost z něj pro žalobkyni vyplývá.

V.3. Promlčení přestupkové odpovědnosti a příznivější právní úprava

76. Pro úplnost soud uvádí, že z úřední povinnosti přihlédl k tomu, zda se po spáchání přestupku nezměnila právní úprava tak, že by byla pro žalobkyni příznivější. Žalovaný ve svém rozhodnutí správně posoudil žalobkynino jednání podle zákona o insolvenčních správcích ve znění účinném od 1. 6. 2019, ačkoliv se žalobkyně dopustila jednání dne 6. 5. 2019, jelikož od 1. 6. 2019 zákon o insolvenčních správcích nově neumožňoval za vytýkaný přestupek uložit zákaz činnosti. K tomu soud doplňuje, že po 1. 6. 2019 se rozhodná úprava už nijak neměnila.
77. Kromě toho soud přihlédl i k možnému promlčení odpovědnosti za přestupek. Promlčecí doba je tříletá, nejdéle však pětiletá [§ 30 písm. b) a § 32 odst. 3 přestupkového zákona] a počala běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku (§ 31 odst. 1 přestupkového zákona), tj. po 6. 5. 2019. Její běh byl přerušen oznámením o zahájení přestupkového řízení ze dne 17. 4. 2020 a poté vydáním prvostupňového rozhodnutí dne 23. 11. 2022, jímž byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání přestupku, po těchto skutečnostech začala běžet nová promlčecí doba [§ 32 odst. 2 písm. b) přestupkového zákona]. Žalobkyně byla pravomocně uznána vinnou ze spáchání přestupku dne 27. 3. 2023. Promlčecí doba tak neuplynula.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

78. Soud závěrem shrnuje, že žádnou z žalobních námitek neshledal důvodnou, a proto žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
79. Žalobkyně jakožto insolvenční správce porušila povinnost předložit insolvenčnímu soudu k posouzení otázku vykonatelnosti pohledávky, tento závěr lze bez větších obtíží dovodit z § 191 odst. 2 insolvenčního, za pomoci judikatury, komentářové literatury a důvodové zprávy k novele insolvenčního zákona. Věřitelova pohledávka, jestliže k ní byla přiložena veřejná listina s formální vadou, se měla pokládat za pohledávku, u níž je vykonatelnost sporná. Skutečnost, že listina prokazující vykonatelnost pohledávky měla vady spočívající v nedostatku zaručeného elektronického podpisu, nezpůsobuje její neexistenci. Dle § 177 odst. 1 insolvenčního zákona nutno danou situaci hodnotit, tak že věřitel veřejnou listinou dokládá vykonatelnost, ale tato vykonatelnost je sporná. Za této situace předvídané ust. § 191 odst. 2 věty třetí insolvenčního zákona, měl insolvenční správce povinnost k posouzení vykonatelnosti věc předložit insolvenčnímu soudu. Žalobkyně si fakticky přisvojila pravomoc soudu a svým pochybením nedůvodně znevýhodnila věřitele a přenesla na něj svou povinnost podat žalobu na určení pohledávky a zahájit incidenční spor. Toto porušení lze pokládat za závažné, neboť žalobkyně věřiteli podstatně ztížila cestu k soudní ochraně.
80. Pro spáchání přestupku není relevantní, zda žalobkyně přezkoumala pohledávku s odbornou péčí a zda správně dospěla k závěru o její nevykonatelnosti. Podstatou řízení je, zda žalobkyně měla soudu předložit k posouzení otázku vykonatelnosti této pohledávky.
81. Výrok prvostupňového rozhodnutí dostatečně vymezuje vytýkané jednání. Rovněž lze přestupek vymezený zákonem považovat za dostatečně určitý, neboť žalobkyně porušila povinnost odborné péče stanovenou insolvenčním zákonem tím, že nepostupovala v souladu s insolvenčním zákonem, čímž poškodila věřitele.
82. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů účastník, který měl ve věci úspěch. Žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Právo na náhradu nákladů proto nemá ani jeden z nich.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 1. listopadu 2024

JUDr. Ing. Viera Horčicová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.